

P.Z. br. 682

HRVATSKI SABOR
Skupina zastupnika

REPUBLIKA HRVATSKA
61 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Zagreb, 29. prosinca 2010.

Primljeno: 29-12-2010		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
943-01/10-01/01	65	
Urudžbeni broj:	Pril.	Vrij.
653-10-01	10	-

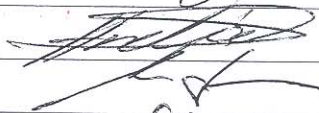
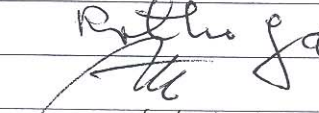
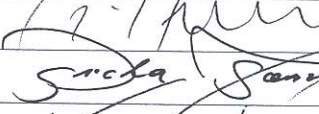
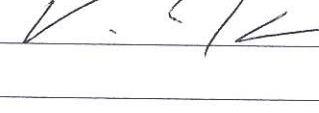
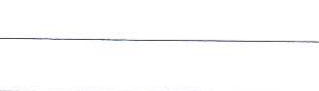

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o naknadi za imovinu oduzetu u vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine

Na temelju članka 84. Ustava Republike Hrvatske i članka 129. Poslovnika Hrvatskoga sabora, skupina zastupnika u Hrvatskome saboru podnosi Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o naknadi za imovinu oduzetu u vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, skupina zastupnika je odredila Gorana Beusa Richembergha.

Predlagatelji:

Ime i prezime zastupnika	Potpis
GORAN BEUS RICHEMBERGH	
ZLATKO KORACIJEVIC'	
Silvano Hrelja	
Miljenko Doric	
RATKO GAJICA	
Jasica HURSA	
ZLATKO HORVAT	
TONINO DICULA	
VESNA PUSIC	

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI
ZAKONA O NAKNADI
ZA IMOVINU ODUZETU ZA VRIJEME
JUGOSLAVENSKE KOMUNISTIČKE VLADAVINE**

Zagreb, prosinac 2010.

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI
ZAKONA O NAKNADI ZA IMOVINU ODUZETU
ZA VRIJEME JUGOSLAVENSKE KOMUNISTIČKE VLADAVINE**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. alineji 1. i članku 3. i članku 48. Ustava Republike Hrvatske.

„Zakonsko uređenje restitucije užitničkih prava na nekretninama zemljišnih i njima sličnih zajednica te krajiških imovnih općina oslanja se na ustavna načela jamstva prava vlasništva i njegove nepovredivosti (čl. 48. st. 1. i čl. 3. Ustava Republike Hrvatske). Užitnička prava su stvarna prava izvedena iz prava vlasništva te se jamče i štite kao i vlasništvo.

Pravna osnova i pretpostavke denacionalizacije (restitucije ili naknade) prava vlasništva u širem smislu, uključujući užitnička prava bivših zemljišnih i njima sličnih zajednica te krajiških imovnih općina, nalazi se u Ustavu Republike Hrvatske koji jamči pravo vlasništva i njegovu nepovredivost (čl. 48. St. 1. i čl. 3.). Ustavni pojam prava vlasništva širi je od građanskopravnog pojma te obuhvaća sva stvarana prav, uključujući i spomenuta užitnička prava koja su bila uređena posebnim zakonima. Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine drastično je suzio pravnu osnovu restitucije prava vlasništva pa je potpuno isključio restituciju ili naknadu užitnicima spomenutih zajednica i krajiških imovnih općina.

Zadržavanje državnog vlasništva na poljoprivrednom zemljištu, šumama i šumskom zemljištu spomenutih zajednica, te krajiških imovnih općina nakon 31. prosinca 1997. godine (zadnji rok za donošenje Zakona o naknadi...) predstavlja povredu prava vlasništva tih zajednica i krajiških imovnih općina kao i užitničkih prava njihovih članova, jer nije vraćeno ono što je silom oduzeto. Užitničko pravo na poljoprivrednom zemljištu pretvaralo se u pravo vlasništva po zakonu koji je bio na snazi do 6. travnja 1941. godine, pa i nakon toga ako su te nekretnine bile prenesene u općenarodnu imovinu (1947.) ukoliko je postupak pokrenut prije 6. travnja 1941. Kako bi se ovi postupci konačno završili (uređeno je) Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o proglašenju zemljišnih i njima sličnih zajednica, te krajiških imovnih općina od 20. ožujka 1987. (NN 13/87) bilo je propisano u čl. 1. st. 1. kojim se dopunjava čl. 3. st. 2.“

(pravno mišljenje prof. dr. sci. Petra Simonettija od 29. travnja 2010. godine)

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zemljišne zajednice u Hrvatskoj su raznoliko povijesno nastali poseban oblik poslovnog udruženja fizičkih osoba (pravne su izuzeci, župne zajednice npr.) s pravoužitničkim privatnovlasničkim udjelima (ovlaštениčko pravo) u ukupnoj imovini (uglavnom poljoprivrednom i šumskom zemljištu) radi zakonski i statutarno propisanog zajedničkog gospodarenja, uživanja i raspolaganja.

Iako neke svoje postojanje datiraju još u 13. stoljeće, većina ih je nastala u 18. i 19. stoljeću, osobito nakon ukidanja kmetstva. Njihovi užitnici, odnosno ovlaštenici bili su dužni otplatiti dodijeljenu zemlju a velik broj zemljišnih zajednica svoju je imovinu stjecao i uvećavao kupovinom zemlje od trećih osoba. Pravno su bile ujednačene, sukladno Općem građanskom zakoniku (1853. g.), Zakonom o zemljišnim zajednicama Sabora kraljevina Hrvatske i Slavonije (1894. g.). Kao poseban zakon (lex specialis ali s istim ili vrlo sličnim rješenjima i na istim načelima) 1895. g. je bio donesen i Zakon o uređenju Plemenite općine turopoljske.

Po porijeklu jednoseliške plemićke (npr. Draganić i Turopolje) i gradske poveljene zemljišne zajednice (npr. Komposessorat Jastrebarsko) najstarije su jer sežu u 13. stoljeće. Po ukupnom su obujmu urbarske (nastale po ukinuću kmetstva segregacijom i otplatom vlastelinske zemlje) i krajiške imovne (nastale u Vojnoj Krajini segregacijom od carskog erara) najveće. Ustanovljeno ih je na području Hrvatske i Slavonije gotovo 3 000 a nakon razgodbi (individualne podjele udjela među tadašnjim ovlaštenicima) preostalo ih je 1947. godine još 1 225 s 579 000 jutara pašnjaka i 405 000 jutara šuma.

Ovlaštениčka prava članova zemljišnih zajednica su uredno verificirana i neprijeporno nasljeđivana a bila su, uz klauzulu prvokupa, predmet pravnog prometa ovlaštenika unutar i izvan zemljišne zajednice. Njihov temeljno individualno privatnovlasnički status dokazuju i sudski diobni i nasljedovni postupci od kojih su neki još i danas u tijeku.

Valja spomenuti da na hrvatskom području Cislajtanije (Dalmacija i Istra koje su bile pod izravnom upravom Austrije, dok je ostatak Hrvatske spadao pod Ugarsku, odnosno Translajtaniju s već spomenutim Zakonom iz 1894. g.) nije postojao zakon o zemljišnim zajednicama. No postojali su javnopravno važeći običaji temeljem kojih se sudbeno i danas polučuje povrat imovine – to je očiti znak dvojnog pravnog sustava u našoj zemlji! Po istom osnovu i logici (dakle po običajnom pravu a ne pisanome zakonu!) Republika Slovenija je 1994. donijela Zakon o povratu i zemljišnim zajednicama (agrarnim skupnostima).

Valja napomenuti da institut zemljišnih zajednica nije hrvatski i slovenski specifikum. Gotovo čitava Europa još uvijek poznaje ili je poznavala institut zajedničkoga vlasništva nad poljoprivrednim i šumskim zemljištem. U nekima od njih je još davno provedena razgodba vlasništva (najprije u Engleskoj, potom u njemačkim zemljama i Francuskoj) ali u mnogim drugima (od Portugala, sjeverne Italije do Austrije) još uvijek postoje i nerazgođene i funkcionalne zemljišne zajednice.

Imovina svih tada zatečenih zemljišnih zajednica u Hrvatskoj oduzeta je 1947. godine Zakonom o proglašenju imovine zemljišnih i njima sličnih zajednica te krajiških imovnih općina općenarodnom imovinom ,koji je donio Sabor Narodne Republike Hrvatske, dvaput ga dopunjavajući 1958. i 1987. godine ("Narodne novine", br. 36/47., 51/58. i 13/87.).

Imovina je zemljišnim i sličnim zajednicama oduzeta bez ikakva prava na naknadu a koncem devedesetih godina prevedena je iz općenarodnoga u državno vlasništvo.

Država njome loše gospodari. Uglavnom se radi o zapuštenom poljoprivrednom zemljištu ili devastiranim šumama; dio je dat u zakup ili već prodan.

Na razne načine udruženi ovlaštenici zemljišnih zajednica Hrvatske (uglavnom u organizacijama osnovanim prema Zakonu o udrugama) od 1991. kontinuirano i javno, pismeno i usmeno, zalažu se za skupni povrat svoje oduzete imovine odnosno udjela u zajedničkoj imovini. Načelno su oni za obnovu zemljišnih zajednica kao zakonski definiranog skupnog poslovnog upravljanja. Zalažu se za osuvremenjeno očuvanje narodskih tradicija i uvažavanje trajno prihvatljivih načina i kriterija gospodarenja svojom naslijeđenom ukupnom, posebice poljoprivrednom i šumskom, imovinom. Novčana naknada nije moguća budući ogromnu vrijednost imovine zemljišnih zajednica država ni skupno ni pojedinačno ne može isplatiti.

Zahtjev za povratom imovine zemljišnim zajednicama temelji se na načelu sadržanom u demokratskom duhu Ustava RH da naime postoji neosporna javna političko-zakonodavna – da povijesno-narodsku ne spominjemo! - obveza Hrvatskoga sabora zakonito povratiti vlasnicima i nasljednicima imovinu koja im je totalitarnim političkim zakonom Sabora NRH (1947. g.) proglašena općenarodnom i oduzeta bez prava na ikakvu naknadu.

Naznačena je obveza Hrvatskoga sabora da ispravi tu nepravdu i omogući povrat oduzete imovine trajna, legitimno neotklonjiva i načelno nezastariva kao što su, analogno, i individualna vlasnička prava ovlaštenika zemljišnih zajednica količinski individualno utvrdiva, moralno nezanemariva i pravno nezastariva.

Ustavno-pravno gledano je opravdano – dapače nužno, jer su i sama nadustavna načela pravednosti i zajedničkog dobra povrijeđena! - da se u izričito ideološko-političkom totalitarnom i antivlasničkom sustavu oduzeta imovina vrati vlasnicima i nasljednicima u demokratskom ustavnom poretku. Naime, taj čin nije bio nacionalno opravdan stoga ni ustavno demokratski legitiman. Riječ je o povijesnoj nepravdi prema hrvatskom seljaštvu, narodu i državljanima Hrvatske. Jamčeći sva zakonita stvarna prava Ustav jamči i ovlaštenička prava ovlaštenika i zemljišnih zajednica koja su nasilno, nedemokratski ukinuta Zakonom iz 1947. koji je zapravo derogiran novim ustavnim poretkom ali nepravda i šteta nanešena njime još uvijek nije uklonjena.

Više je hrvatskih pravnih a osobito ustavno-pravnih stručnjaka godinama upozoravalo na neodrživost stanja u kojemu hrvatski zakoni rješavaju probleme povrata oduzete imovine ignorirajući obvezu povrata imovine zemljišnih i sličnih zajednica. Među njima i dr. Jadranko Crnić, predsjednik Ustavnoga suda RH dok u svome pravnome mišljenju od 29. travnja 2010. godine prof. dr. sci. Petar Simonetti iz Rijeke, jedan od vodećih hrvatskih pravnih stručnjaka navodi:

„Ustavno jamstvo vlasništva i njegove nepovredivosti (čl. 48. st. 1. i čl. 3. Ustava Republike Hrvatske) odnosi se, ne samo na pravo vlasništva u građanskopravnom smislu, nego i na sva ostala stvarna prava (prava na stvarima) koja su zakonom priznata, pa i na užitnička prava o kojima se ovdje raspravlja. Uostalom ta prava su se pretvarala u pravo vlasništva prema pravnom uređenju važećem do 6. travnja 1941. čak i u vremenu od 15. svibnja 1945. do stupanja na snagu Zakona o naknadi (1. siječnja 1997.), ako je postupak bio pokrenut do 6. travnja 1941., a zahtjev je podnjet za dovršenje postupka do 31. prosinca 1988. (*infra*).

Užitnička prava fizičkih osoba ukinuta su bez prava na naknadu, zajedno s ukidanjem zemljišnih i njima sličnih zajednica te krajiških imovnih općina Zakonom koji je derogiran ustavnim poretkom Republike Hrvatske pa se moraju restituirati njihovim ovlaštenicima pod

sličnim pretpostavkama pod kojima se restituira pravo vlasništva na poljoprivrednom zemljištu, šumama i šumskom zemljištu po Zakonu o naknadi.

Spomenute zemljišne zajednice i krajiške imovne općine ne mogu se izjednačiti s pravnim osobama na čijoj imovini njihovi članovi nemaju užitnička prava ili druga stvarna prava. Tipično je za pravnu osobu (korporaciju) da je njena imovina potpuno odvojena od imovine njenih članova. Samo na takve pravne osobe se odnosi čl. 12. Zakona o naknadi. Zemljišne i njima slične zajednice i krajiške imovne općine su specifične pravne osobe koje imaju pravo vlasništva na nekretninama na kojima istovremeno imaju užitnička prava njihovi članovi.^[6] Zbog toga je, s gledišta ustavnog poretka Republike Hrvatske, nužno regulirati ove odnose posebnim odredbama Zakona o naknadi ili drugim posebnim zakonom na način restitucije prava vlasništva spomenutih zemljišnih zajednica i krajiških imovnih općina te stvarnih prava njihovih članova (užitnika). Bez restitucije prava vlasništva tim se pravnim osobama ne mogu, naime restituirati užitnička prava njihovim članovima. Alternativno rješenje je neposredno pretvaranje ukinutih užitničkih prava u pravo vlasništva užitnika, odnosno njihovih nasljednika pod određenim zakonskim pretpostavkama.

Moguće rješenje de lege ferenda

Mogući prigovor da naš pravni sustav poznaje samo jednu vrstu vlasništva (čl. 1. st. 2. ZV-a) – privatno vlasništvo, pa se ne može restituirati ni jedan povijesni oblik kolektivnog vlasništva, govori u prilog pretvorbe toga oblika vlasništva u privatno vlasništvo ovlaštenika užitničkih prava (npr. na poljoprivrednom zemljištu), odnosno prava vlasništva Republike Hrvatske (npr. na šumama i šumskom zemljištu) ili pak pravo vlasništva jedinica lokalne samouprave, npr. na pašnjacima i na građevinskom zemljištu koje predstavlja prostornu cjelovitost (čl. 55. t. 3. ZN-a) ili drugih pravnih osoba koje obavljaju javnu djelatnost (čl. 54. i 55. toč. 4. ZN-a). U slučaju uskraćivanja stjecanja prava vlasništva, zakonom bi se moralo urediti pravo užitnika na odgovarajuću kompenzaciju. Pretvorba užitničkih prava na poljoprivrednom zemljištu u pravo vlasništva užitnika bila je uređena zakonom do 6. travnja 1941., po ugledu na razvijenije zemlje gdje je ta pretvorba provedena u 17. i 18. stoljeću,^[7] pa se ne može ignorirati pri donošenju zakona kojim bi se na suvremen način uredili ovi pravni odnosi.

Restitucijom užitničkih prava pružila bi se mogućnost da se budućim zakonom urede pretpostavke i postupak stjecanja prava vlasništva "užitnika", odnosno Republike Hrvatske ili jedinica lokalne samouprave na nekretninama koje su bile u vlasništvu zemljišnih i njima sličnih zajednica te krajiških imovnih općina. Kako je mogućnost pretvaranja užitničkih prava u pravo vlasništva bila uređena propisima koji su bili na snazi do 6. travnja 1941., Zakonom o dopuni Zakona o proglašenju imovine zemljišnih i njima sličnih zajednica te krajiških imovnih općina od 20. ožujka 1987., propisano je:

"Pismeni zahtjevi za dovršenje diobnog postupka zemljišnih i njima sličnih zajednica na poljoprivrednom zemljištu pokrenutog prije 6. travnja 1941. godine mogu se podnijeti općinskim organima uprave nadležnim za imovinsko pravne poslove najkasnije do 31. prosinca 1988. Zahtjevi podneseni nakon toga roka neće se uzimati u postupak" (čl. 1. st. 1., koji dopunjava čl. 3. st. 2.).

Današnji zakonodavac mogao bi na takav ili sličan način urediti pretvorbu užitničkih prava u pravo vlasništva, a mogao bi propisati i pravo na naknadu za ta prava njihovim nositeljima, odnosno zakonskim nasljednicima tih osoba, uzimajući u obzir njihovu specifičnost i uvjete pripadanja užitnicima, ako se u javnom interesu zakonom isključi restitucija.

Kada je socijalistički Zakon priznavao stečena prava ovlaštenicima užitničkih prava spomenutih zajednica koje su do 6. travnja 1941., pokrenuli postupak diobe poljoprivrednog zemljišta, utoliko prije bi se Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o naknadi morala predvidjeti restitucija prava vlasništva na poljoprivredno zemljište spomenutih zajednica i krajiških imovinskih općina, da bi se užitnicima priznalo pravo vlasništva bar na to zemljište. Ukoliko bi budući zakon propisivao da se građevinsko zemljište tih zajednica i krajiških imovinskih općina prenosi u vlasništvo jedinica lokalne samouprave, a da šume i šumsko zemljište ostanu u vlasništvu Republike Hrvatske ili drugih javnopravnih osoba, užitnicima bi pripadala odgovarajuća naknada. U slučaju kada nije isključena restitucija bilo bi možda prikladnije izravno priznati pravo vlasništva užitnicima, odnosno njihovim zakonskim nasljednicima pod određenim zakonskim pretpostavkama, a jesu li te pretpostavke ispunjene utvrđivalo bi se u svakom konkretnom slučaju u sudskom izvanparničnom postupku, odnosno u slučaju spora u parničnom postupku.“

Nacionalno i državno-politički je štetno da oduzeta imovina bude u proizvoljnom vlasništvu državnih tijela i političke birokracije. A može se zasigurno u 90% slučajeva izvršiti prirodni povrat bez značajnih državnih troškova. Nažalost, upitno je koliko će se zemljišnih zajednica osposobiti za podnošenje zahtjeva za povrat! Država nije i ne može biti učinkovit poljoprivredni poduzetnik i mjerodavni gospodarski posrednik. Kao gospodarski posrednik država – kao i svaka politička-partijska birokracija - je izvor privilegija. Državni nadzor gospodarskog planiranja i upravljanja nad imovinom od nacionalnog interesa mora pri tom ostati trajnom njezinom obvezom. Važno je razvijati i osnovano povjerenje državljana prema državi kao promicatelju i zaštitniku ideje pravednosti, pravne dosljednosti i sustavnosti te jednakopravnosti građana u raznim sustavima vlasništva. Dodatno, ovakvim pristupom narodni i državni suverenitet dobivaju suvremeni sadržaj i neospornu težinu.

Gospodarski gledano je najveći dio oduzete imovine mrtvi kapital. Nasuprot tome bi obnovom zemljišnih zajednica i povratom njihove imovine ona postala kapitalno aktivna u različitim vidovima korištenja i poduzetništva. I velik bi broj građana bio stavljen u poduzetnički status i priliku. Poticajni učinak u poljoprivredi, turizmu, obrtništvu i malom poduzetništvu je neupitan. Osobito povoljan učinak valja očekivati u razvoju stočarstva, voćarstva i povrćarstva prema suvremenim, produktivnim i ekološki prihvatljivim kriterijima. U tom smislu valja omogućiti osnivanje i novih zemljišnih zajednica radi okrupnjavanja poslovnih jedinica i općeg razvoja zadrugarstva. I ne samo susjedne zemlje, Italija i Slovenija primjerice, neka nam budu primjerom.

O tome se desetljećima izjašnjavaju i neki vodeći stručnjaci s područja agronomije. Prof. dr. Zvonko Robić s Agronomskog fakulteta u Zagrebu svojim je znanstvenim komparativnim istraživanjima dokazao izravni utjecaj oduzimanja imovine zemljišnih zajednica na drastičan pad u uzgoju goveda te proizvodnji mlijeka i mliječnih proizvoda u Hrvatskoj nakon 1947. godine a u novije vrijeme tim se problemima i pitanjima revitalizacije hrvatskoga sela osobito bavi prof. dr. Ivan Jurić s Agronomskog fakulteta u Zagrebu. O gospodarskim aspektima moguće obnove zemljišnih i sličnih zajednica te utjecajima na razvoj hrvatskoga poduzetništva i gospodarstva u cjelini bavio se i prof. dr. Branko Horvat s Ekonomskog fakulteta u Zagrebu.

Demografsku katastrofu Hrvatske valja zaustavljati na različite pa i na ovaj način. Povrat potiče gospodarsku moć sela i životnu perspektivu na selu. Stihijna i politički nepromišljeno vođena urbanizacija – danas i metropolizacija – izazivana i poticana idealom i praksom jednostrane industrijalizacije i proletarizacije uzrokovala je odumiranje sela i ukupnu demografsku stagnaciju. Nužno je započeti procese osnaženja sela – svih područja i regija Hrvatske! - u kojem je moguća raznolika povezanost poljoprivredne i sitnopoduzetničkih djelatnosti. Stambeni i komunalni troškovi su na selu niži, veća je mogućnost kombiniranog rada, život je zdraviji i jeftiniji. Povećanje seoskog stanovništva omogućuje njegov brži civilizacijski napredak, urbanizacijsku i prometnu povezanost, opće povećanje životnog standarda i perspektivu za mlade. A to su preduvjeti važni demografske obnove.

Razloge zbog kojih ovo pitanje povrata imovine zemljišnim i njima sličnim zajednicama još 1996. odnosno 2002. godine nije riješeno tada donesenim zakonima kojima se reguliralo pitanje povrata oduzete imovine u doba jugoslavenske komunističke vladavine možemo tražiti prije svega u političkim i klijentelističkim pritiscima. No, jedan od najvažnijih bio je strah da bi omogućavanje povrata spomenute imovine ostavio državu bez vlasništva nad ogromnim površinama prije svega poljoprivrednoga i šumskoga zemljišta. Taj je strah potpuno neopravdan. Naime, od ukupnoga broja ovlaštenika zemljišnih i sličnih zajednica i njihovih nasljednika (procjenjuje se da se radi o oko 400 tisuća građana) tek manji broj njih doista je i stvarno upućen u te mogućnosti pa onda i zainteresiran za ovu vrstu korporativnoga vlasništva. Iskustvo susjedne Slovenije, koja je još 1994. godine donijela takav zakon pokazalo je da i uz višekratno prolongiranje rokova za predaju zahtjeva za povrat nije vraćeno više od jedne četvrtine ukupno procijenjenih površina koje su teoretski spadale pod odredbe zakona. No i jedna četvrtina, što bi bio optimalno očekivati i u Hrvatskoj, značila bi mnogo ne samo za priznanje prava oštećenima nego i za spašavanje zapuštenoga zemljišta u svrhu gospodarske iskorištenosti i revitalizacije ruralnih područja.

Narodnosno i kulturalno gledajući nužno je zaustaviti procese kulturalnog obezličjenja i narodnosne unifikacije koji zanemaruju ukupno duhovno nasljeđe, guše izvornu kulturalnu i zavičajnu raznovrsnost, stvarajući od narodne kulture tek muzealne i eventualno turističke vrijednosti i robu. Pri sadašnjoj neupitnosti nacionalno-političke opstojnosti kulturalno-narodnosna različitost je preduvjet i imperativ bogatstva života. A njemu treba i gospodarska osnova. Povrat imovine tome bi znatno pridonio.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O NAKNADI ZA
IMOVINU ODUZETU ZA VRIJEME JUGOSLAVENSKE KOMUNISTIČKE
VLADAVINE**

Članak 1.

Članak 21. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine mijenja se i glasi:

„Imovina bivših zemljišnih i njima sličnih zajednica i krajiških imovnih općina koja je 1947. godine proglašena općenarodnom i oduzeta bivšim vlasnicima, a koja do dana stupanja na snagu ovoga zakona nije pravovaljanim pravnim postupkom uknjižena u vlasništvo fizičkih i pravnih osoba nego je uknjižena kao vlasništvo države, prenosi se u posjed i vlasništvo zemljišnim i sličnim zajednicama te krajiškim imovnim općinama koje uredno podnesu osnovan zahtjev za povrat imovine.

Za oduzetu imovinu koju nije moguće naturalno restituirati izvršit će se naknada prema odredbi članka 1. stavka 3. i 4. ovoga Zakona.“

Članak 2.

Dodaje se novi članak 21. a. koji glasi:

Vlada Republike Hrvatske posebnom će odlukom definirati uvjete i rokove za podnošenje zahtjeva za povrat imovine iz članka 21. ovoga Zakona u roku od 6 mjeseci od dana donošenja ovoga Zakona.

Osnivanje zemljišnih i njima sličnih zajednica, njihova registracija, upravljanje, gospodarenje imovinom, obavljanje djelatnosti i druga pitanja od značaja za njihovo djelovanje utvrdit će se posebnim zakonom.

Članak 3.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Ovim se člankom mijenja postojeći članak 21. Zakona na način da se definira pravo zemljišnih i sličnih zajednica i krajiških imovnih općina na povrat imovine koja im je oduzeta 1947. godine od strane tadašnjega režima bez prava na ikakvu naknadu koje uredno podnesu osnovan zahtjev za povrat imovine . Također se ovlaštenicima i nasljednicima ovlašteničkih prava zemljišnih zajednica priznaju i jednaka prava na nadoknadu u onim slučajevima kad povrat oduzete imovine nije moguć kao što ih uživaju i drugi na koje se Zakon odnosi.

Članak 2.

Dodaje se novi članak 21. a. – da bi se moglo ostvariti pravo na povrat imovine utvrđeno ovim Zakonom određuje se da Vlada RH u roku od 6 mjeseci utvrdi uvjete i rokove za podnošenje zahtjeva zemljišnih i njima sličnih zajednica odnosno njihovih ovlaštenika. Jednako tako utvrđuje se da će se posebnim zakonom utvrditi način osnivanja, registracije, upravljanja, gospodarenja imovinom, obavljanja djelatnosti i druga pitanja značajna za njihovo djelovanje a sve kako bi zemljišne zajednice mogle obnoviti svoj rad na imovini koja im bude vraćena, odnosno kako bi se eventualno mogle osnivati nove.

Članak 3.

Zakon stupa na snagu po proteku osam dana od dana objave u Narodnim novinama.

**TEKST ODREDBA VAŽEĆEG ZAKONA O NAKNADI ZA IMOVINU ODUZETU
ZA VRIJEME JUGOSLAVENSKE KOMUNISTIČKE VLADAVINE KOJE SE
MIJENJAJU I DOPUNJUJU**

**2. NAKNADA ZA ODUZETO POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE,
ŠUME I ŠUMSKO ZEMLJIŠTE**

Članak 21.

Iznimno od odredbe članka 20. stavka 1. ovoga Zakona, Vlada Republike Hrvatske može donijeti odluku kojom se poljoprivredno zemljište, šume i šumsko zemljište koje je postalo vlasništvo Republike Hrvatske na temelju Zakona o poljoprivrednom zemljištu i Zakona o šumama, a koje je preneseno u društveno vlasništvo na temelju zakona iz točke 20. stavka 1. članka 2. ovoga Zakona, prenosi na jedinicu lokalne uprave i samouprave radi ostvarivanja namjene za koju su to zemljište koristile zemljišne i njima slične zajednice te krajiške imovne općine.